

[Bertel Dahlgaard.]

hvad der bærer et Folk, og hvad der giver personligt Liv. Ad tusinde Veje var det trængt ned i Bonde- og Borger- og Arbejderhjem, og nu, da Tiden var inde, forstod disse Hundre tusinder af Hjem, der bærer Landet, at deres Rigsdag kun havde eet at gøre: at slutte Kreds, at forenes i den Danskhed, som ligger højt hævet over alle Partiskel.

Hvor lidt vilde det ikke have betydet, at vi samledes herinde, hvis ikke denne Resonans fandtes derude i Befolkningen, hvis ikke Jordbunden for den nationale Samling var tilberedt og plejet, medens det endnu var Tid!

Rundt i Folkene faar man i disse Aar Øjnene op for, hvad det betyder, at der netop i Ungdomsaarene lægges et Kim i Ungdommens Sind, at den nationale Samhørighed i disse Aar fæstnes i Bevidstheden, og man drøfter nu alle Vegne, hvilke Metoder der er de bedste for et saadant Ungdomsarbejde. Det er i Dag Danmarks Lykke, at det var i vort Land, Forstaaelsen heraf først fødtes og udvikledes, og at det i Slægtled herhjemme har været forkyndt for saa stor en Del af dansk Ungdom, at hvert Menneske har et Kald, og at en Nations Livskraft er afhængig af, at hver enkelt yder sit Bidrag til Helheden.

Det, vi saa derefter oplevede i denne Sommer, var, at de iblandt os, der kendte for lidt til denne Side af dansk Folkekultur, viste sig at have undervurderet det danske Folk. De havde kun rigtig kendt de svage Sider af Nationen, de havde set Materialismen og Vegheden, hvor den bredte sig, og de troede, at dette var det hele. Man troede derfor, at blot man appellerede til de økonomiske Interesser, da kunde man naa de Maal, man satte sig. Man troede, det var et Spørgsmaal om Propaganda, men man tog fejl. Propagandaen stødte kun Mennesker bort. Besynderligt, men løfterigt er det at iagttage, hvor fintmærkende Danskens Øre er blevet for, hvad der er falsk, og hvad der er ægte.

Vi har herhjemme tilbage i Tiden ofte kivedes om, hvorledes den ægte Nationalfølelse giver sig Udtryk. Nogle Temperament har lagt Fædrelandets Navn yderlig paa Tungen, andre har været mere undselige ved at betyde deres Fædrelandskærlighed. Forskellighederne er ogsaa her inden for den nationale Samling blevet mindre. Umiddelbart føles det nu, hvor den afgørende Grænse gaar. Den, der føles at ville benytte Fædrelandets vanskelige Stilling til at fremme særlige Interesser, er *udenfor*. Den, der afslaar at gøre noget saadant, er *indenfor* og møder Varmen i Landsmænds Haandslag.

Intet virkede dog saa samlende paa det danske Folk som de utilslørede Trusler, der blev fremsat om Vold mod den Forfatning, hvorpaa vi alle her har aflagt Ed.

Det Folk, som i Aarhundreder har formaaet at leve sit Liv under Lovens Tugt og Lovens Værn, som har formaaet at omforme sit Liv efter skiftende Tidens Vilkaar, men altid inden for Lovens Hegn, føler det som en Nedværdigelse, at Personer, der kalder sig Danske, taler haant om den Lovens Vej, ad hvilken det var Danskens Hæder at vandre, hvad enten det var i Lyst eller Nød. Derfor samlede det danske Folk sig i Sommer paa denne gamle Kongevej og forventer nu af os, at vi i Samdrægtighed forvalter dets Vilje. Denne Vilje er *positiv*. Den har vist sig at være det i det sidste halve Aar, hvor de vældige Ændringer i Befolkningens Levevis er foregaaet i Ro og Orden og i Kraft af Samarbejde mellem alle Befolkningslag. Den er positiv i Opbygningen af det indre nationale Fællesskab, og den vil være positiv i det Arbejde, der efter Krigen maa skabe ny Fremgang for vor Verdensdel.

Over for denne Fremtid maa derfor heller ingen uansvarlig Tale have Lov at forgifte Forholdet mellem to Folk, der skal leve Side om Side under dette Arbejde. Det 20de Aarhundrede skabte Mulighederne for det gode og tillidsfulde Næboskab mellem Tyskland og Danmark, som det 19de Aarhundredes Begivenheder forskertsede. I det danske Folk skabtes der et mægtigt Flertal, som over tidligere Tidens Stemninger arbejdede sig frem til at forstaa, hvilke økonomiske og kulturelle Værdier der vil være forbundet med en fordomsfri Vekselvirkning mellem Tysk og Dansk.

I de Tider, hvor Tyskland rantes af svære Prøvelser, blev dette Synspunkt uden Vaklen fastholdt af det danske Folk. Der var Smaagrupper, som havde andre Anskuelser, og vi kender de Personer, som under Tysklands nuværende Magtfulde taler smigrende Ord til det mægtige Rige, men som dengang var uden Følelse for dets Ulykke. Men alt dette var ikke Udtryk for det store Flertal af det danske Folk, der raader for Landets Skæbne gennem Tiderne. Forholdet mellem Tyskland og Danmark kan ikke bygges op paa Vendekaaber eller paa periferiske Bevægelser. Det maa finde sin Form under gensidig Respekt for de folkelige Ejendommeligheder, men ogsaa i Erkendelsen af de store Fællesinteresser, der henviser de to Folk til Samarbejde, til gensidig at lære af hinanden og til at søge alt det undgaaet, som kan rejse nye Skranker.

Vi har i denne Tid alle vort Ansvar over